

**UCHWAŁA NR XXXIV/322/2013
RADY GMINY PORĄBKA**

z dnia 30 grudnia 2013 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Porąbka na 2014 rok**

Na podstawie art.7 ust.1 pkt 5 i art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. - Dz.U. z 2013 r., poz.594 ze zm.) oraz art.4¹ ust.2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. - Dz.U. z 2012 roku, poz. 1356 ze zm.)

Rada Gminy Porąbka

uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Porąbka na 2014 rok, o treści określonej w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz w zakresie określonym uchwałą Dyrektorowi Gminnego Ośrodka Kultury.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku i podlega ogłoszeniu poprzez rozplakatowanie w miejscach zwyczajowo przyjętych na terenie gminy.

Przewodniczący Rady

Tadeusz Wawak

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA GMINY PORĄBKA
NA ROK 2014**

Alkohol stanowi jedno z najistotniejszych zagrożeń dla zdrowia obywateli Unii Europejskiej.

Mapa polskich problemów alkoholowych ujętych w „Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015”

- 1. Szkody zdrowotne wynikające ze spożywania alkoholu,**
- 2. Nadmierna dostępność alkoholu,**
- 3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym szkody zdrowotne i rozwojowe dzieci z rodzin alkoholowych,**
- 4. Picie alkoholu przez dzieci i młodzież,**
- 5. Zjawisko przemocy w rodzinie związane z alkoholem,**
- 6. Pogarszająca się jakość działań podejmowanych przez gminy w ramach GPPIRPA**
- 7. Naruszenia prawa związane z alkoholem**
- 8. Brak naukowych danych na temat strat ekonomicznych związanych z alkoholem.**

System profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oparty jest na wzajemnie komplementarnych programach działań realizowanych na różnych poziomach administracji:

- 1) Gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,**
- 2) Wojewódzkie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,**
- 3) Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

ROZDZIAŁ I

Informacje Ogólne- Alkoholizm stale aktualny problem społeczeństwa polskiego.

Już w XX wieku zjawisko uzależnienia alkoholowego stanowiło poważny problem szerokich kręgów środowiskowych i społecznych, z uwagi na zasięg zjawiska zyskało ono miano patologii społecznej. Dla moralistów od dawna problemem było, czy alkoholizm uznać za grzech, czy też traktować jako chorobę. Dla terapeutów i lekarzy alkoholizm stanowił wyzwanie medyczne. Znamienny jest fakt, iż z roku na rok rośnie wskaźnik spożywanych napojów alkoholowych oraz zaburzeń psychicznych spowodowanych używaniem alkoholu, znacznie obniżył się także wiek inicjacji alkoholowej. Problematyce uzależnienia od alkoholu towarzyszy szereg innych patologii, takich jak przemoc, ubóstwo, bezrobocie. Choroba alkoholowa jest też jedną z podstawowych przyczyn wielu dewiacji społecznych, takich jak przestępczość czy demoralizacja nieletnich. Waga problemów wynikających z nadmiernego i nieprawidłowego spożywania alkoholu jest znacząca, zarówno w kontekście skutków zdrowotnych jak i społecznych. Zjawisko choroby alkoholowej jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, z jakim w obecnym czasie borykają się polskie rodziny. Cechą charakterystyczną dla rodziny z problemem alkoholowym jest to, iż całe życie domowników układa się wokół alkoholu, w takim domu dzieci nie mogą się poprawnie socjalizować i dobrze wychowywać, brak stabilności i porządku życiowego, lęk i poczucie absolutnej bezradności to codzienność. Rodziny alkoholowe przeżywają również głęboki kryzys ekonomiczny, rozluźnienie więzi wewnątrzrodzinnych, często prowadzące do ich zupełnego zerwania. Nadużywanie alkoholu przez rodzica zawsze jest też formą przemocy emocjonalnej wobec dziecka, jego zaniedbywaniem i odrzuceniem. W wielu przypadkach jest to również przemoc fizyczna i seksualna. Skoncentrowanie życia wokół alkoholu tworzy sytuację, w której najbliższe osoby stały się uzależnione od alkoholika, a współuzależnienie to jest wprost proporcjonalne do stopnia ich uczuciowego zaangażowania. Alkoholizm traktowany jako choroba wymaga leczenia, a jego ofiary wsparcia i opieki ze strony społeczeństwa. Stąd istnieje pilna potrzeba nie tylko leczenia osób uzależnionych, ale również przeciwdziałania skutkom uzależnienia od alkoholu, tak w wymiarze jednostkowym, jak i społecznym. Zgodnie z przepisami polskiego prawodawstwa przeciwdziałanie alkoholizmowi i jego skutkom jest zadaniem własnym gminy. Tak więc samorząd gminny realizując lokalną politykę wobec alkoholu jest prawnie zobowiązany do wdrażania tego rodzaju zadań. Polityka wobec alkoholu jest adresowana zarówno do konsumentów napojów alkoholowych, jak i do osób niepijących, do dorosłych i do nastolatków, do kierowców i do pracodawców, do kobiet w ciąży i do dzieci. W głównym centrum uwagi stawia się na rodzinę, jako zdrowy i funkcjonalny związek pomiędzy rodzicami i dziećmi, system rodzinny to grupa wzajemnie powiązanych ze sobą osób, z których każda silnie oddziałuje na pozostałe, często w sposób ukryty. W systemie rodzinnym kluczową rolę odgrywają panujące w nim reguły. Rodzice są dla dzieci autorytetem, stanowią wzór do naśladowania do czasu osiągnięcia przez dzieci dojrzałości, która pozwoli im na oderwanie się od rodziców i dzięki której staną się w pełni niezależnymi osobami, są one uczestnikami systemu rodzinnego, który będzie je przez wiele lat kształtował. Człowiek potrzebuje bowiem szacunku do siebie, miłości, akceptacji dla własnej osoby oraz swoich uczuć, aby poczuć swoją wartość i tożsamość, budować dobre relacje z drugim człowiekiem, które są nieodzowne w życiu rodzinnym i społecznym. Rodzina jest jednym z najważniejszych systemów, jakie tworzą ludzie, funkcjonującym w całej sieci zależności które same tworzą często zhierarchizowane systemy (rodzina bliższa i dalsza, sąsiedzi, znajomi, społeczność lokalna, wspólnota, parafia, Kościół, państwo). Człowiek żyje i rozwija się w środowisku społecznym, ono też współdecyduje o zagrożeniach i patologii. Tak więc każdy z nas i wszyscy razem mamy pośredni wpływ na to jakie panują między nami

relacje, jaką jesteśmy wspólnotą i społeczeństwem, jakie podejmiemy działania, by w naszym otoczeniu działo się dobrze, a każda potrzeba był w porę rozpoznana.

ROZDZIAŁ II

§ 1

Stan Problemów Alkoholowych Gminy Porąbka dane zebrane z lat (2011, 2012, 2013).

W 2013 roku przeprowadzono badanie ankietowe Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Porąbka (na próbie badawczej 116 osób), poprzednia taka diagnoza wykonana była w 2010 roku, **wówczas mieszkańcy gminy Porąbka poproszeni o oszacowanie skali występowania różnych problemów społecznych występujących w gminie- problem związany z alkoholem usytuowali stosunkowo wysoko, na drugiej pozycji zaraz po bezrobociu w gminie, uznając że jest on dostrzegalny w środowisku i pociąga za sobą szereg konsekwencji o charakterze społecznym, natomiast w aktualnej ocenie problem alkoholizmu znalazł się na czwartym miejscu, niezmiennie na pierwszej pozycji pozostaje bezrobocie, na drugim sklasyfikowano obecnie zubożenie społeczeństwa które jest coraz bardziej odczuwalne, a na trzecim zanieczyszczenie środowiska.**

„Problem nadużywania alkoholu jest jednak nadal wymieniany jako jeden z najważniejszych problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Porąbka”.

§ 2

Stan zasobów w ludziach w zakresie profilaktyki uzależnień:

Liczba mieszkańców Gminy stan na 30.09.2013r.

Ogółem: 15.401, w tym;

Bujaków 2.215

Czaniec 5.779

Kobiernice 3.431

Porąbka 3.976

Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach stan na 30.09.2013r.

Szkoły Podstawowe; 930 uczniów sprawiających problemy 74

Gimnazja; 409 uczniów, 16

Z danych uzyskanych od dyrektorów i pedagogów szkolnych, jak również osób zajmujących się bezpośrednio problemami wychowawczymi występującymi w szkołach można stwierdzić iż obecnie niecałe **8%** uczniów szkół podstawowych sprawia szczególne trudności wychowawcze, porównując dane z ubiegłego roku odnotowujemy **1%** spadek i to jest bardzo dobra informacja ponieważ została przełamana zła passa z poprzednich lat kiedy w tej grupie wiekowej cały czas utrzymywała się tendencja wzrostowa. Mimo to nadal wielu wychowawców wciąż ma trudności z wprowadzeniem dyscypliny w klasach 1-3, już tak małe dzieci przejawiają zachowania bardzo agresywne, wulgarne i demoralizujące, są uczestnikami zachowań przemocowych i bójek. Natomiast w starszej grupie wiekowej problemy takie sprawia około **3.9%**, tutaj więc zaobserwowaliśmy nieznaczny wzrost niepokojących zjawisk wśród których można wymienić: palenie papierosów, picie alkoholu, wywoływanie bójek, stosowanie agresji słownej i fizycznej wobec rówieśników i nauczycieli, wagarowanie, kradzieże, wandalizm. Istnieje również grupa uczniów, która przejawia problemy wychowawcze wynikające z ciężkiej sytuacji

rodzinnej (np. niska frekwencja, niedożywienie, brak higieny osobistej) czego powodem może być również choroba alkoholowa członka rodziny). Na całą społeczność uczniowską szkoły podały, iż posiadają wiedzę na temat **33** rodzin w których występuje problem alkoholowy członka rodziny, (spadek do ubiegłego roku o **14** rodzin). We wszystkich szkołach na przełomie roku szkolnego **20012/2013** dla szczególnie trudnych uczniów założono **48** kart dokumentujących istotę problemu oraz planu pomocy tj, dla około **3.6%** wszystkich uczniów, tak więc i w tej kategorii nie obserwujemy wzrostu. Analiza przyjętych wskaźników jest dosyć optymistyczna, w każdej prawie kategorii odnotowano tendencje spadkową, można przypuszczać iż wdrażane programy profilaktyczne, promocja zdrowia, praca terapeuty pracującego z dziećmi młodzieżą oraz rodzicami, a także oferowane w gminie formy spędzania czasu wolnego zaczynają przynosić pozytywne efekty, przede wszystkim na uwagę zasługuje fakt bardzo dobrej współpracy pomiędzy placówkami zajmującymi się dziećmi i młodzieżą. To utwierdza nas w przekonaniu iż przyjęta strategia działań podąża w dobrym kierunku, w ślad za rzeczywistymi potrzebami mieszkańców naszej gminy. W ramach Gminnego Programu została zatrudniona osoba do pracy informacyjno -profilaktyczno- terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą problemową, oraz ich rodzicami. Program pracy opiera na kontakcie grupowym i indywidualnym, współpracą z rodzicami i szkołą danego ucznia. Pozostałe działania profilaktyczno- edukacyjne są dostosowane do indywidualnych potrzeb szkolnych programów profilaktyczno- wychowawczych danej placówki.

§ 3

Rynek napojów alkoholowych w okresie 01.01 - 31.10.2013r.

1. Sklepy ze sprzedażą napojów alkoholowych – **39** spadek o **7** do 2012r.
2. Lokale gastronomiczne ze sprzedażą napojów alkoholowych- **19** wzrost o **2**.
3. Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w ostatnich trzech latach- **0**,
4. Liczba interwencji zgłoszonych do KP Kobiernice przez GKRPA w związku łamaniem zasad sprzedaży alkoholu- **0**,
5. Liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do Wójta Gminy w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż alkoholu **0**,
6. Liczba wręczonych mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych-**19**.

Rynek napojów alkoholowych na przestrzeni trzech ostatnich lat przeżywa wahania głównie w zakresie wymiany przedsiębiorców, jeśli chodzi o sklepy ze sprzedażą napojów alkoholowych, w 2013 roku zlikwidowano 7 punktów detalicznych, natomiast odnotowano wzrost o 2 punkty w zakresie gastronomii. Aktualnie na jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada (**265,5**)mieszkańca, od kilku lat systematycznie wzrasta liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży alkoholu i ten wskaźnik jest optymistyczny, ponieważ według wielu teorii im mniejsza dostępność do alkoholu tym mniejsza ilość negatywnych skutków związanych z alkoholem. Na podstawie w/w danych można wysnuć tezę, iż od kilku lat nie obserwujemy potwierdzonych przypadków łamania zasad sprzedaży alkoholu, a liczba wręczonych mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych od ubiegłego roku spadła o **80%** (89 mandatów w 2012 roku).

§ 4

Stan problemów alkoholowych (2011, 2012, 2013)

Dane uzyskane ze statystyk Komisariatu Policji w Kobiernicach

1.Dane liczbowe za okres 2011roku.

- Podejrzani o znęcanie się nad rodziną **10**,
- Ogólna liczba interwencji domowych **164**,

- Wnioski skierowane do sądów grodzkich **101**,
- Liczba wypadków drogowych **13 i (97 kolizji w tym 16 w związku z alkoholem)**,
- Liczba ofiar śmiertelnych- **0**,
- Liczba rannych **-12, (8 w związku z alkoholem)**
- Nieletni podejrzani o popełnienie przestępstw- **5**,
- Liczba osób nieletnich odstawionych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym bądź domu **0**,
- Liczba kontroli kierowców-**293** ,
- Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców-**22**,
- Liczba założonych Niebieskich Kart **30**.

2.Dane liczbowe za okres 2012roku.

- Podejrzani o znęcanie się nad rodziną **9**,
- Ogólna liczba interwencji domowych **134**,
- Wnioski skierowane do sądów grodzkich **14**,
- Liczba wypadków drogowych **8 w tym 2 w związku z alkoholem**,
- Liczba ofiar śmiertelnych- **1** ,
- Liczba rannych – **1**,
- Nieletni podejrzani o popełnienie przestępstw - **3**,
- Liczba osób nieletnich odstawionych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym - **0**,
- Liczba kontroli kierowców- **212**,
- Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców- **47**,
- Liczba założonych Niebieskich Kart **17**.

3.Dane liczbowe za okres od 01.01 do 15.10. 2013roku.

- Podejrzani o znęcanie się nad rodziną **1**,
- Ogólna liczba interwencji domowych **101**,
- Wnioski skierowane do sądów grodzkich **7**,
- Liczba wypadków drogowych **9,- spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców- 1**,
- Liczba ofiar śmiertelnych- brak danych,
- Liczba rannych- brak danych,
- Nieletni podejrzani o popełnienie przestępstw- **1**,
- Liczba osób nieletnich odstawionych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym bądź domu- brak danych ,
- Liczba kontroli kierowców-**199** ,
- Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców- **24**,
- Liczba założonych Niebieskich Kart **28**.

Wnioski:

Analizując wybrane dane ze statystyk K P Kobiernice można stwierdzić że:

-Liczba osób znęcających się nad rodziną w 2013 roku- gdzie KP prowadzi postępowanie **radzykalnie spadła**, w dwóch poprzednich latach utrzymywała się na podobnym poziomie, jednak na podstawie danych z jednego roku nie można stwierdzić że w tym obszarze nastąpiła duża poprawa, tym bardziej, że liczba przypadków przemocy domowej, gdzie uruchomiono procedurę Niebieskiej Karty systematycznie się zwiększa.

-Liczba interwencji domowych od trzech lat ma tendencję spadkową,

-W **2012** odnotowano znaczny wzrost zatrzymanych nietrzeźwych kierowców, natomiast w **2013** roku wynik jest niższy, trzeba jednak pamiętać, że rok jeszcze się nie skończył, możemy mieć jednak nadzieję, że pozostanie na obecnym poziomie,

-Liczba wypadków drogowych utrzymuje się na wysokim poziomie, natomiast większość z nich nie miała bezpośredniego związku z alkoholem.

- od **2011** roku wzrasta ilość **Niebieskich Kart**, które dokumentują przemoc w rodzinie, dane za 2013 rok nie są jeszcze pełne, a Policja już założyła ich **28**, natomiast do liczby tej dochodzą również Niebieskie Karty założone przez inne instytucje do tego powołane. Zjawisko przemocy domowej jest coraz bardziej dostrzegalne w pracy policji i pomocy społecznej, ale trzeba również zaznaczyć, iż zdarzają się przypadki wykorzystywania procedury Niebieskiej Karty w konfliktach rodzinnych jako karty przetargowej, co niepotrzebnie zawyża statystyki w tej sferze.

Wg. diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych z 2013 roku- przemoc jest problemem środowiskowym. **17,4%** ankietowanych przyznało, że zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy fizycznej, **31,6%** badanych zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy psychicznej. Ponadto **23,9%** respondentów odpowiedziało, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców czy opiekunów. Należy podkreślić, iż zdecydowana większość badanych **76,3%** posiada wiedzę na temat instytucji, do których należy się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy.

Ogólnie można wysunąć tezę, że ilość problemów które pozostają w bezpośrednim zainteresowaniu policji w ostatnich trzech latach nieco osłabła na sile, wyjątek stanowi przemoc domowa, gdzie odnotowuje się wysoki wzrost stosowania procedury „**Niebieskiej Karty**”, a większość sprawców przemocy domowej ma problem alkoholowy.

Zmniejszenie w 2013 roku ilości zatrzymanych nietrzeźwych kierowców można odczytać jako pozytywy sygnał i wnioskować, że prowadzone działania prewencyjne, profilaktyczne, promocja zdrowia zaczynają działać na wyobraźnię kierowców. Założenia Kampanii „Odpowiedzialny Kierowca” którą wspólnie z Policją realizujemy od 2012 roku, w związku z czym między innymi przeprowadza się zwiększoną ilość kontroli trzeźwości kierowców za pomocą urządzenia typu Alcoblow, które ułatwia pracę Policji w tym zakresie(lecz nie wymaga dokumentacji), być może także przyczyniły się do tej poprawy, jednak na pewno wszelkie inicjatywy, które mogą pomóc w ograniczeniu procederu nietrzeźwości na drogach są zasadne.

Dane zgromadzone na podstawie dokumentacji prowadzonej przez GKRPA

1.Liczba osób przyjętych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alk.:

w roku 2011- **62**

w roku 2012- **45**

do 15.10.2013.-**34**

2.Liczba wniosków skierowanych do GKRPA:

w roku 2011- **38**

w roku 2012- **24**

do 31.10.2013-**26**

3.Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rodzinnego:

w roku 2011- **12**

w roku 2012- **16**

do 31.10.2013-**13**

4.Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym:

w roku 2011 - **138**

w roku 2012- **190**

do 31.10.2013-**153**

5.Liczba porad psychologicznych :

w roku 2010- **123**

w roku 2012- **125**

do 31.10.2013-**121**

6.Liczba porad prawnych:

w roku 2011- **208**

w roku 2012- **212**

do31.10.2013- **194**

7.Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z systematycznej pomocy terapeuty w Punkcie Pomocy Rodzinie w Porąbce

w roku 2012- **14 + 8 rodziców**

od 01.01 do31.10.2013- **14 + 16 rodziców**

8.Liczba osób z pełną dokumentacją w Przychodni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Bielsko- Biała ul. Mostowa 1.

w roku 2011 -**33**

w roku 2012- **31**

do30.09.2013-**27**

9.Liczba osób pozostających w leczeniu Miejskiego Ośrodka Terapii Uzależnień oraz Oddziału Leczenia Zespołów Abstynencyjnych w Bielsku Białej.

w roku 2011- **13**

w roku 2012- **12**

30.09.2013- **15**

10.Liczba rodzin objętych pomocą finansową GOPS:

w roku 2011r-**352** w tym z powodu alkoholu: **38**

w roku 2012- **348** w tym z powodu alkoholu: **30**

do 30.06.2013 :**279** w tym z powodu alkoholu: **36**

11.Liczba rodzin gdzie stwierdzono przemoc, odnotowanych przez Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy.

w roku 2011 – **31**

w roku 2012- **22**

do 30.10.2013- **31**

Analizując powyższe dane stanowczo można stwierdzić, że problem alkoholu i przemocy domowej jest stale obecny w naszej rzeczywistości, istnieje więc duże zapotrzebowanie na bezpłatną pomoc psychologiczną, prawną i terapeutyczną. Punkt Pomocy Rodzinie z każdym rokiem udziela co raz więcej porad różnego typu, od maja 2012r., został wzbogacony o pomoc terapeutyczną dla młodzieży problemowej i rodziców, co spotkało się z dużym zainteresowaniem i na dzień dzisiejszy wiemy, że była to dobra decyzja, praca terapeuty jest bardzo przydatna zwłaszcza jeśli chodzi o szkoły podstawowe i gimnazjalne, w których w pierwszej kolejności pojawiają się tego typu problemy, a w porę rozpoznane mają mniejszy zasięg. Na podstawie corocznej analizy problemów i potrzeb, wiemy iż przyjęte do tej pory rozwiązania zaczynają przynosić wymierne efekty, dlatego będziemy podążać nadal w kierunku dostępności i rozszerzania usług świadczonych na wysokim poziomie. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Porąbka z 2013 roku pokazała jednak, iż wciąż zbyt mała część społeczeństwa posiada wiedzę o prowadzonych lokalnie działaniach mających na celu przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniu, to pokazuje że w tym obszarze jest jeszcze dużo do zrobienia, dotarcie ze skuteczną informacją. Tradycyjne ulotki i gadżety nie zawsze spełniają swoją rolę, dlatego

w 2014 roku chcemy bardziej wzbogacić nasze materiały profilaktyczno- edukacyjne między innymi o przygotowaną przy współudziale Agencji Zdrowia Publicznego pozycję „ Ekstra Profilaktyka” skierowaną do różnych grup wiekowych: młodzieży, rodziców i seniorów, która będzie rozprowadzana we wszystkich urzędach użyteczności publicznej na terenie Gminy. Nie chcemy zaniedbać żadnej kwestii która jest istotna przy zapobieganiu problemom alkoholowym, jak również tam gdzie konieczna jest już profesjonalna pomoc i leczenie.

§ 5

Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej, naprawczej na terenie Gminy Porąbka.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce,
2. Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Pełnomocnik Wójta d/s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Punkt Pomocy Rodzinie dla Osób Uzależnionych, Szkodliwie Pijących, Członków ich rodzin, oraz Ofiar Przemocy Domowej,
6. Grupa Wsparcia Dla Osób Uzależnionych i Szkodliwie Pijących,
7. Grupa Wsparcia dla Osób Współuzależnionych, Ofiar Przemocy,
8. Grupa Anonimowych Alkoholików
9. Komisariat Policji,
10. Szkoły Podstawowe i Gimnazja,
11. Gminny Ośrodek Kultury i Wiejskie Domy Kultury,
12. Świetlice Środowiskowe- Integracyjne,
13. Młodzieżowe Centrum Aktywności Twórczej,
14. Świetlice działające przy OSP,
15. Parafie, Stowarzyszenia Katolickie, Zespoły Charytatywne, OAZY, Młodzieżowe Stowarzyszenia Katolickie,
16. Poradnie, lekarze i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej,
17. Ochotnicza Straż Pożarna,
18. Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej, oraz Przyjaciół Porąbki,
19. Ludowe, Parafialne, Szkolne Kluby Sportowe,
20. Stowarzyszenie Nasza Gmina.

§ 6

Cel strategiczny wg Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Porąbka na lata 2011- 2020:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2

1. Diagnozowanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.
2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniami.
3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.

4. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących stosowania zakazu reklamy i promocji oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponad gminnym działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Strategiczne kierunki działań które zostały przyjęte w 2010 roku, a zweryfikowane obecnie w diagnozie z 2013 roku już przyniosły pozytywne efekty, natomiast wciąż nie tracą na swojej aktualności, dlatego w dalszym ciągu będziemy się skupiać na:

1. Kontynuacji działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów:
 - Niezbędne jest poszerzenie programów o zagadnienia podnoszące świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu. Wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących palenia i picia- a jak deklarują uczniowie najczęściej inicjacja nikotynowa i alkoholowa następuje z inicjatywy samych młodych ludzi,
 - Realizacja programów profilaktycznych obejmować powinna coraz młodsze grupy wiekowe. Jak wykazują badania, wiek inicjacji alkoholowej i tytoniowej jest bardzo niski, stąd jednym z ważniejszych zadań jest dotarcie do uczniów szkół podstawowych. Jest to najlepszy moment, aby wpłynąć na zmianę preferencji w korzystnym kierunku, gdyż po przejściu do gimnazjum zaczyna się lawinowy wzrost niepożądanych zachowań alkoholowych,
 - Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia min. poprzez preferowanie programów profilaktycznych obejmujących oprócz młodzieży także rodziców. Jak bowiem wynika z badań- zachowania ryzykowne młodzi ludzie podejmują najczęściej poza terenem szkoły i możliwością jej wpływu- stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.
 - Podejmowanie profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, promowania prozdrowotnego stylu życia. kontynuacja zajęć tematycznych, wykorzystujących w działaniach profilaktycznych walory turystyczne gminy Porąbka.
- 2) Wzmocnienie kontroli sprzedaży alkoholu oraz papierosów na terenie gminy.
- 3) Zaangażowanie do działań profilaktycznych dorosłych mieszkańców gminy.
- 4) Szkolenia dla sprzedawców, im większy poziom wiedzy o alkoholu i jego konsekwencjach, tym bardziej świadome i profesjonalne działanie.
- 5) Koordynacja lokalnych struktur w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie. Współpraca Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji w kierunku prawnego egzekwowania i przestrzegania ustawowego zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- 6) Wykorzystanie lokalnych zasobów dla tworzenia koalicji na rzecz ograniczania problemów alkoholowych w gminie. Zaproszenie do współpracy w tym zakresie

- funkcjonujące na terenie gminy organizacje pozarządowe.
- 7) Tworzenie grup wsparcia samopomocowych dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie,
 - 8) Poszerzanie działalności Punktu Konsultacyjno- Terapeutycznego ze zwróceniem szczególnej uwagi na problematykę przemocy w rodzinie.

ROZDZIAŁ III

Zadania i sposób realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok.

§ 7

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.

„ Trzeźwość to określony styl życia i zdroworozsądkowy sposób myślenia, potrzebny każdemu człowiekowi, aby zachować i rozwijać swoją wolność. Być trzeźwym człowiekiem, to być wolnym człowiekiem.”

Uzależnienie staje się chorobą śmiertelną, jeśli osoba która nadużywa alkoholu nie zmieni swojego zachowania, czyli nie zaprzestanie zażywania. Podjęcie rozrachunku z przeszłością jest jednym z koniecznych warunków by odzyskać trwałą trzeźwość. Dojrzałe i uczciwe rozwiązanie tego problemu dokonuje się stopniowo, gdyż wymaga od trzeźwiejącego odzyskania równowagi emocjonalnej i intelektualnej, a także odzyskania podstawowych więzi i wartości. Trzeźwienie jest procesem trwającym do końca życia i wymagającym nieustannej czujności i siły. Najtrudniejszy jest jednak niewątpliwie początek, bo wymaga nieraz heroicznego wysiłku, zwycięstwa nad samym sobą, nadziei wbrew nadziei, a także uwierzenia, że nowe życie jest jeszcze w ogóle możliwe. Istotne znaczenie dla trwałej trzeźwości uzależnionego ma oczywiście całe środowisko rodzinne. Odzyskanie wewnętrznej wolności i hierarchii wartości, odpowiedzialności i więzi, rozwiązanie problemu krzywdy i winy dokonuje się bowiem i weryfikuje głównie w tym środowisku. Sytuacja optymalna jest więc wtedy, gdy wszystkie osoby z kręgu najbliższej rodziny zatroszczą się o adekwatne poznanie i rozumienie uzależnienia, o odzyskanie własnej równowagi psychicznej, oraz o takie zreorganizowanie życia rodzinnego, by przywrócić trzeźwiącemu role i funkcje do podjęcia których staje się on zdolny w miarę swojego rozwoju i trzeźwienia. Dlatego oprócz działań skierowanych do osoby uzależnionej, tak samo ważna jest praca z całą rodziną, w której wszyscy członkowie potrzebują pomocy i wsparcia. Wychodząc naprzeciw koncepcji kompleksowego wsparcia rodzin, mieszkańcy naszej gminy mają do dyspozycji: Punkt Pomocy Rodzinie oferujący pomoc informacyjną, psychologiczną, terapeutyczną i prawną, zajęcia grupy wspierającej trzeźwość dla osób uzależnionych, jak również grupę wsparcia dla osób współuzależnionych i grupę AA.

Sposób realizacji:

1.Kontynuacja działalności **Punktu Konsultacyjnego** (Gminnego Punktu Pomocy Rodzinie- Porąbka ul. Rynek 4), który pełni rolę interdyscyplinarną, gdyż swym zasięgiem obejmuje szeroki zakres problematyki uzależnień, przeznaczony dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy domowej i młodzieży problemowej.

W Punkcie Pomocy Rodzinie prowadzona jest działalność informacyjna, konsultacyjna, edukacyjna, prawna i psychologiczna. Tutaj następuje pierwsze nawiązanie kontaktu z klientem, który w zależności od potrzeb zostaje skierowany do odpowiedniej placówki, lub też nadal korzysta z pomocy oferowanej w Punkcie. (realizacja- pełnomocnik, instruktor terapii, radca prawny, psycholog, terapeuta, pracownik socjalny).

Działalność Punktu Pomocy Rodzinie skierowana jest do osób uzależnionych, szkodliwie pijących, członków ich rodzin, ofiar przemocy.

Przewidywany efekt działań: Punkt w gminie jest miejscem pierwszego kontaktu dla osób w sytuacji kryzysowej.

Miejsce realizacji- GOPS Porąbka, Punkt czynny pięć razy w tygodniu w godzinach popołudniowych i popołudniowych.

2. Finansowanie kosztów terapii i kosztów pobytu podczas wyjazdowych sesji terapeutycznych prowadzonych przez Poradnię, Ośrodki Leczenia Uzależnień, oraz inne podmioty prowadzące tego rodzaju usługi dla osób uzależnionych i współuzależnionych z terenu Gminy Porąbka.

Przewidywany efekt działań: Umożliwienie przejścia całego cyklu terapii osobom pozostającym w leczeniu.

3. Dofinansowanie kosztów ponadstandardowych usług leczniczych i psychologicznych, zakup tego rodzaju usług, a także ponoszenie wydatków związanych z polepszaniem warunków lokalowych, podnoszeniem kwalifikacji personelu pracującego w zakładach opieki zdrowotnej, które świadczą usługi na rzecz mieszkańców naszej gminy w zakresie leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych.

Przewidywany efekt działań: świadczona pomoc będzie specjalistyczna, osoby z terenu Gminy Porąbka nie będą miały problemów z przyjęciem do tychże placówek, co jest szczególnie ważne biorąc pod uwagę, iż Gmina Porąbka nie dysponuje możliwością leczenia i terapii.

4. Zawarcie porozumienia z Gminną Bielsko- Białą w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi w odniesieniu do osób z terenu gminy Porąbka korzystających z usług Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku- Białej.

Przewidywany efekt działań: Świadczone usługi będą profesjonalne, osoby z terenu Gminy Porąbka będą przyjmowane do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, co niejednokrotnie zapewni rodzinie bezpieczeństwo.

Natomiast dane uzyskane z Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym uzupełnią informacje GKRPA w Porąbce niezbędne w pracy z klientami, jak również przy konstruowaniu programu.

5. Finansowanie opinii biegłych w przedmiocie ustalenia uzależnienia od alkoholu na wniosek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Sądu. (realizacja- pełn. biegli sądowi- psycholog, psychiatra.)

Przewidywany efekt działań: Profesjonalna diagnoza, zwiększenie liczby osób zdających sobie sprawę z własnego uzależnienia i leczących się.

6. Finansowanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o leczenie odwykowe do Sądu Rodzinnego w Żywcu.

7. Dalsza współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Porąbce, który jest jednym z realizatorów strategii integracji i polityki społecznej, oraz czuwa nad całokształtem działań dotyczących problemów społecznych. Wdrażanie przez pracowników socjalnych programu edukacyjno informacyjnego dla klientów pomocy społecznej nadużywających alkoholu,

motywowanie do podjęcia leczenia, zgłaszanie wniosków o wszczęcie postępowania do GKRPA w Porąbce.(realizacja- kierownik GOPS, pracownicy socjalni, pełnomocnik).

Przewidywany efekt działań: Udzielane klientom pomocy społecznej z problemem alkoholowym właściwego wsparcia i pomocy, oraz informacji w przypadku występowania

uzależnienia, przemocy, zapobieganie marnotrawieniu środków finansowych własnych, oraz z pomocy społecznej.

8. Dalsza współpraca z kuratorami Sądu Rejonowego w Żywcu, pracujących na terenie Gminy Porąbka w obszarze problematyki uzależnień, przemocy.

Przewidywany efekt działań: Edukacja społeczna, zwiększenie liczby osób leczących się z uzależnienia i identyfikujących się z chorobą alkoholową.

9. Szkolenie przedstawicieli różnych zawodów w programie pomagania, krótkiej interwencji i wczesnej diagnozy. (realizacja- pełnomocnik, realizator).

do kogo skierowane działanie: Pracownicy służby zdrowia, policjanci, pracownicy socjalni, członkowie GKRPA, nauczyciele, pedagodzy, pracownicy Gminnego Ośrodka Kultury w Porąbce, trenerzy klubów sportowych.

Przewidywany efekt działań: Podniesienie kwalifikacji osób działających w obszarze problematyki uzależnień, profilaktyki, zapobiegania rozmiarom szkód spowodowanych piciem, narkomanią, przemocą.

10. Kontynuacja działalności Grupy Wspierającej Trzeźwość dla osób szkodliwie pijących i uzależnionych. (realizacja- terapeuta).

Przewidywany efekt działań: Profesjonalna pomoc dla osób uzależnionych i szkodliwie pijących w sytuacji kryzysu, możliwość skorzystania z edukacji i specjalistycznej pomocy na terenie gminy.

11. Wspieranie działań i współpraca z Grupą AA .

Przewidywany efekt działań: Członkowie Wspólnoty Anonimowych Alkoholików będą mogli rozwijać i promować swoje działania, mając wsparcie ze strony władz lokalnych.

12. Rozpatrywanie przez GKRPA wniosków o zastosowaniu obowiązku leczenia.

Przewidywany efekt działań: Zwiększenie liczby osób leczących się, pozostających w abstynencji, ograniczenie przemocy występującej w rodzinach.

13. Dofinansowanie szkoleń, kursów, podnoszenia kwalifikacji osób, pracujących w obszarze problematyki uzależnień.

Przewidywany efekt działań: Profesjonalność usług, coraz szersza wiedza na temat problemów społecznych i możliwości radzenia sobie z nimi.

§ 8

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej, prawnej, ochrony przed przemocą.

Sposób realizacji:

1. Kontynuacja prac Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który usprawnia pracę służb społecznych w tym obszarze.

Realizatorzy: Członkowie Interdyscyplinarnego Zespołu Przeciwdziałania Przemocy- na bazie ww. zespołu pracują zespoły robocze w zależności od potrzeb.

Koordinacją prac Interdyscyplinarnego zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej.

Przewidywany efekt działań: Pozwala to na sprawne rozpoznanie problemu, skonstruowanie planu pomocy i podjęcie koniecznych działań.

2. Działalność Punktu Pomocy Rodzinie- który pełni funkcję doradczą informującą, jak radzić sobie z danym problemem, a także gdzie uzyskać odpowiednią pomoc i schronienie. Profesjonalne wsparcie dla ofiar przemocy domowej.

Współpraca z Podbeskidzkim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Bielsku – Białej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku- Białej, Policją, Prokuraturą- (realizacja- pełnomocnik, psycholog, instruktor terapii, radca prawny, pracownik socjalny).

Przewidywany efekt działań: specjalistyczna pomoc dla ofiar przemocy domowej, zmniejszenie szkód spowodowanych tym zjawiskiem.

3. Udziałanie pomocy prawnej i psychologicznej dorosłym ofiarom przemocy i dzieciom.

(zakup koniecznych usług- diagnoza, terapia indywidualna).

4. Kontynuacja działalności Grupy Wsparcia Dla Osób Współzależnionych.

Do kogo skierowane działanie: Ofiary przemocy, osoby współzależnione, osoby w sytuacji kryzysu.

Przewidywany efekt działań: Nabycie odpowiedniej wiedzy, oraz praktycznych umiejętności jak radzić sobie z istniejącymi trudnościami, wymiana własnych doświadczeń.

6. Szkolenie przedstawicieli różnych zawodów w zakresie działań prowadzonych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i szkole.

Do kogo skierowane działanie: pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele, członkowie GKRPA, kuratorzy, pracownicy służby zdrowia.

Przewidywany efekt działań: zwiększenie skuteczności i profesjonalności działań wobec przemocy.

§ 9

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

„ Picie i upijanie się przez dzieci i młodzież jest jednym z największych problemów społecznych współczesnej Polski. Można i trzeba przeciwstawiać się mu z całym zdecydowaniem”

Zgodnie z wynikami badania problemów społecznych w środowisku dzieci i młodzieży Gminy Porąbka przeprowadzonego w 2013 przez Studio Diagnozy i Profilaktyki w Krakowie na grupie badawczej **211 uczniów (105 dziewcząt i 106 chłopców)**. W szkołach podstawowych przebadano 93 uczniów, a w szkołach gimnazjalnych 118 uczniów. Średnia wieku w szkołach podstawowych wyniosła 12,9 lat, a w gimnazjum 14,8 lat. Badanie miało postać ankiety składającej się z 60 pytań zamkniętych dla gimnazjum i 50 pytań zamkniętych dla szkół podstawowych. Okazało się, iż alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną używką w środowisku młodych ludzi, średni wiek pierwszego kontaktu z alkoholem wynosił dla poszczególnych grup wiekowych **10,3 lat- uczniowie szkół podstawowych, 12,6 lat- gimnazjaliści**. Jeżeli chodzi o różnicowanie między płciami w kwestii spożywania alkoholu, w szkołach podstawowych wśród uczniów przyznających się do wypicia alkoholu, zdarzało się to **rzadziej badanym dziewczynkom 34,7%** niż **badanym chłopcom 53, %**. W gimnazjum przynajmniej raz w życiu piło alkohol prawie tyle samo badanych dziewczynek (**67,3%**) co badanych chłopców (**66,1%**), jako najczęstszą przyczynę spożywania alkoholu uczniowie szkół podstawowych podawali chęć zaimponowania, presję rówieśniczą oraz obawę przed odrzuceniem. Uczniowie ze starszej grupy wiekowej wskazywali najczęściej na chęć zaimponowania, obawę przed odrzuceniem, presję rówieśniczą oraz okazje towarzyskie takie jak urodziny, wizyty w pubie bądź dyskoteci. Najmniej uczniów wskazało na picie z powodu braku możliwości bardziej atrakcyjnego spędzania czasu wolnego. Jeśli chodzi o okoliczności pierwszego kontaktu z alkoholem w obu grupach wiekowych, badani uczniowie w gminie Porąbka najczęściej wskazywali na picie w domu, na wakacjach i w czasie wolnym. Aż **48,7% uczniów szkół podstawowych i 27,8% gimnazjalistów swój pierwszy kontakt z alkoholem miało w domu**. Picie alkoholu po raz pierwszy na wakacjach zadeklarowało **17,9% uczniów szkół podstawowych i 25,3% gimnazjalistów**, zaś **27,8% gimnazjalistów** wskazała na czas wolny po lekcjach, jako okoliczność pierwszego kontaktu z alkoholem. Uczniowie wskazywali ponadto na inne okoliczności jak wesela, sylwester czy urodziny. Większość badanych młodych mieszkańców gminy Porąbka podobnie jak w badaniach ogólnopolskich dostrzega ryzyko szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Spożywanie napojów alkoholowych przez młode osoby jest poważnym

problemem. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol, przyznało się do tego **43,5%** badanych uczniów szkół podstawowych oraz **66,7%** badanych gimnazjalistów. **70%** badanych uczniów szkół podstawowych oraz **75%** badanych gimnazjalistów uczestniczyło w zajęciach profilaktycznych na temat szkodliwości używania substancji psychoaktywnych(alkohol, dopalacze, narkotyki). W/w wyniki badań wskazują, iż dzieci i młodzież posiadają niezbędny zasób wiedzy dotyczącej negatywnych skutków uzależnień, jednak nie zawsze chcą bądź potrafią wykorzystać wiedzę i umiejętności w tym zakresie. Natomiast wciąż gorzej jest dotrzeć do świadomości ich rodziców, którymi często kierują błędne przekonania dotyczące alkoholu wyniesione z tradycji, obyczajowości i przyzwyczajień, oczywiście nie można tutaj generalizować, ponieważ są także bardzo świadomi zagrożeń rodzice, którzy zdają sobie sprawę, iż problem może zacząć się od niewielkiej ilości alkoholu zawartego w piwie, który zdecydowanie silniej oddziałuje na młody organizm, niż dorosłego człowieka. Planując działania mające na celu zmniejszenie spożycia alkoholu wśród dzieci i młodzieży, bierzemy pod uwagę że muszą one być planowe i systematyczne, a przede wszystkim wykorzystujące różne formy pracy na wielu płaszczyznach. Zdajemy sobie sprawę, że jest to jedno z najtrudniejszych działań, przedrzeć się do świadomości młodych osób, podczas gdy na każdym kroku propagowana jest „swoista kultura alkoholu” z wiodącą rolą reklamy, gdzie alkohol jest nieodłącznym atrybutem relaksu, rekreacji, wypoczynku i zabawy.

Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Porąbka na lata 2011- 2020 w rozdziale dotyczącym określenia problemów dosięgających uczniów i ich rodziny, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, wskazuje na: dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do bezradności opiekuńczo- wychowawczej rodziców, nadużywania alkoholu przez nich w obecności dzieci, przemoc w rodzinie. Pedagodzy zwracali również uwagę na zjawisko ubożenia rodzin, powodowanego między innymi bezrobociem rodziców, ponadto podkreślali występowanie w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej problemów agresji i przemocy rówieśniczej oraz sięgania po środki uzależniające (alkohol, papierosy). Na pytanie postawione co zrobić, by poprawić sytuację rodzin, dzieci i młodzieży w gminie wskazano na promowanie zdrowego modelu rodziny bez nałogów, kształtowanie postaw moralnych, uczenie dzieci i młodzieży wyrażania szacunku dla osób starszych oraz tolerancji wobec przekonań innych ludzi. Zwrócono uwagę na potrzebę rozbudowy i rozszerzenia dostępu do istniejącej już infrastruktury sportowo- rekreacyjnej, co umożliwi dzieciom wszechstronny rozwój, lepszą organizację czasu wolnego. Ponadto zauważono konieczność rozbudzania zainteresowań uczniów, reorganizacji działalności świetlic środowiskowych, zwiększenia oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz tworzenia klubów młodzieżowych.

Polska Deklaracja w sprawie Młodzieży i Alkoholu” w ramach uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18.02.2000r. zaznaczono iż „ **Wszystkie dzieci i młodzież mają prawo do życia w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, wolnym od zagrożeń związanych z piciem alkoholu, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić**”

Sposób realizacji:

- 1.Wdrażanie profesjonalnych nowoczesnych programów profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży, rodziców.
2. Organizowanie i finansowanie programów profilaktyczno -wychowawczych, przedstawień teatralnych, projektów profilaktycznych, konkursów i przeglądów dotyczących profilaktyki i promocji zdrowia.(Gminny Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży „ Zachowaj Trzeźwy Umysł”).

3. Udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych takich jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na Rodzinę” – promujących **Trzeźwość** jako wartość samą w sobie i sposób na satysfakcjonujące i udane życie osobiste oraz rodzinne.

Przewidywany efekt działań: edukacja społeczna, prewencja alkoholowa, zapobieganie wczesnym kontaktom z alkoholem, nikotyną, narkotykami, propagowanie zdrowego, trzeźwego i mądrego stylu życia.

4. Tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia, miejsca do uprawiania sportu i zabawy, twórcze zagospodarowywanie czasu wolnego.

4.1) Dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży, podczas którego przekazywane są odpowiednie treści z zakresu profilaktyki uzależnień, oraz ukazywane prawidłowe wzorce i zachowania, wskazujące na odpowiednie postawy życiowe, negujące alkohol, narkotyki, przemoc.

4.2) Finansowanie działalności merytoryczno profilaktyczno- wychowawczej Świetlic Środowiskowo- Integracyjnych.

W każdym sołectwie Gminy Porąbka w ramach Domu Kultury działa jedna świetlica. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych.

Cele i Zadania Świetlic Środowiskowo- Integracyjnych:

- Opieka i wychowanie w określonych godzinach popołudniowo – wieczornych od poniedziałku do piątku,
- Pomoc w nauce,
- Organizacja czasu wolnego: w tym racjonalnego wypoczynku, poprzez organizowanie gier i zabaw ruchowych,
- integracja z rówieśnikami poprzez udział w zajęciach artystycznych,
- rozwijanie uzdolnień wychowanków poprzez tworzenie konkretnych kół zainteresowań, w tym zajęć językowych,
- organizacja pomocy socjalnej, w tym przede wszystkim dożywiania dzieci,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- systematyczna współpraca ze szkołami, domem rodzinnym, instytucjami wspomagającymi rodzinę i dziecko.

Nad prawidłową koordynacją działalności wszystkich świetlic i nadzoru spójności zadań, aby było one bardziej efektywne, czuwa koordynator Świetlic Środowiskowo- Integracyjnych- zatrudniony ze środków GPP i RPA.

4.3) Organizację wewnętrzną i zasady funkcjonowania Świetlic Środowiskowo- Integracyjnych określa regulamin ustalony przez Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury.

W Gminie Porąbka od czterech lat działa Młodzieżowe Centrum Aktywności Twórczej i z powodzeniem realizuje swoje założenia, młodzież ma swoje miejsce, gdzie może rozwijać zainteresowania, mądrze i odpowiedzialnie spędzać swój wolny czas. MCAT to swoista ochrona przed uzależnieniami i podejmowaniem ryzykowanych zachowań, ale także wspieranie wszechstronnego rozwoju, jak również kształtowania odpowiedzialności nie tylko za własne życie, ale również możliwość wpływania na otaczającą rzeczywistość. MCAT to nowoczesna forma profilaktyki.

4.4) Finansowanie działalności merytoryczno- profilaktyczno -wychowawczej **Młodzieżowego Centrum Aktywności Twórczej w budynku Domu Kultury w Czańcu**, obejmującego swoim zasięgiem działalność młodzieży całej gminy.

Cele Programowe:

-Rozwijanie i promowanie twórczości młodzieży Gminy Porąbka, naczelnym hasłem Centrum jest klamerka „Zepnij się z nami” tutaj spotyka się młodzież połączona pasją różnorodnych sztuk i zainteresowań, ci którzy mają ochotę robić cokolwiek ze swoim wolnym czasem. Na tej bazie powstały różne grupy twórcze między innymi (teatralne,

muzyczne), które swoim działaniem aktywizują także całe społeczeństwo lokalne.

- Organizowanie kameralnych wydarzeń kulturalnych takich jak : wieczorki filmowe, poetyckie, konkursy recytatorskie, wystawy, zabawy. Głównymi odbiorcami jest młodzież, ale również jej rodzice.
- Profilaktyka- zapobieganie, poprzez spędzanie swojego wolnego czasu na robieniu ciekawych rzeczy, zapraszanie do współpracy innych osób i grup młodzieżowych, pokazywanie że można swój wolny czas spożytkować mądrze i ciekawie, nie przed telewizorem, komputerem, stosując różnorodne używki. Działalność Centrum ma pokazać, że życie jest wartościowe bez alkoholu i narkotyków, że jest piękne same w sobie bez sztucznych wspomagaczy.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych- realizowanie projektów unijnych, tak aby nakład finansowy gminy był jak najmniejszy, a jednocześnie nasza młodzież miała szansę na udział w dodatkowych zajęciach. Organizowanie w Centrum bezpłatnych korepetycji z różnych dziedzin nauki, dla tych osób które mają problemy w szkole.
- nawiązywanie współpracy z innymi nieformalnymi grupami młodzieżowym w kraju i za granicą.

MCAT finansowane jest ze środków GPPi RPA, GOK oraz pozyskiwanych ze środków unijnych, nad prawidłowym funkcjonowaniem czuwa Koordynator MCAT.

Zasady funkcjonowania Młodzieżowego Centrum Aktywności Twórczej określa Regulamin ustalany przez Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury.

4.5) Współpraca z innymi placówkami i organizacjami na terenie Gminy Porąbka, które również dysponują zasobami i możliwościami z zakresu zagospodarowania czasu wolnego, dzieci i młodzieży, głównie młodzieży uczącej się poza gminą i pracującą, poprzez działalność świetlic przy OSP czy też Parafiach, gdzie chętnie gromadzi się młodzież.

4.6) Wspieranie działań służących rekreacji i zabawie dzieci młodzieży bez alkoholu.

4.7) Organizowanie i dofinansowywanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży Gminy Porąbka, które są elementem oddziaływań profilaktycznych nastawionych na właściwe relacje rówieśnicze, kulturę osobistą, promocję zdrowia, poprzez negowanie wszelkiego rodzaju nieodpowiednich zachowań, nałogów oraz przemocy.

Przewidywany efekt działań: Zmniejszenie rozmiarów zachowań ryzykownych, patologicznych dzieci i młodzieży w związku z otoczeniem ich opieką, pomocą, wsparciem, edukacją i profilaktyką.

Poprawa w funkcjonowaniu dzieci w sferze emocjonalnej, dobrym komunikowaniu, nawiązywaniu kontaktów, kształtowanie zainteresowań, wypełnianie wolnego czasu dzieci i młodzieży zajęciami sportowymi, turystycznymi, twórczymi itp.

Zaangażowanie jak największej liczby instytucji, organizacji w działania na rzecz ograniczenia ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży.

5. Współpraca z Komisariatem Policji w Kobiernicach- z udziałem policjanta prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu uzależnień, przestępczości, bezpieczeństwa i prawa karnego.

Do kogo skierowane działanie: uczniowie, rodzice.

Przewidywany efekt działań: edukacja społeczna, prewencja uzależnień, zapobieganie wczesnym kontaktom z alkoholem, grupami przestępczymi i sektami.

6. Ograniczanie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez młodzież- poprzez włączanie się w ogólnokrajowe działania na rzecz ograniczenia zjawiska sprzedaży alkoholu osobom

nieletnim, oraz nietrzeźwym, a także prowadzenie własnych inicjatyw przy współpracy ze szkołami, policją i młodzieżą z MCAT.

Przewidywany efekt działań: Zmniejszenie ilości przypadków sprzedaży alkoholu nieletnim, mniej osób nieletnich nietrzeźwych, mniej osób łamiących prawo.

§ 10

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposób realizacji:

1. Współpraca z Instytucjami, Stowarzyszeniami i Osobami Fizycznymi, które służą rozwiązywaniu problemów społecznych, poprzez wymianę informacji, doświadczeń, edukację publiczną, masowe rozpowszechnianie materiałów szkoleniowo- informacyjnych, organizowanie wspólnych imprez mających na celu doinformowanie społeczności lokalnej.
2. Przeciwdziałanie nietrzeźwości kierowców na drogach. To zadanie prowadzone jest głównie przez Komisariat Policji w Kobiernicach za pomocą stałych kontroli trzeźwości kierowców na naszym terenie, oraz ich edukację poprzez materiały profilaktyczne w ramach prowadzonej Kampanii „Odpowiedzialny Kierowca”.

Do kogo skierowane działanie: Społeczność lokalna.

Przewidywany efekt działań: Edukacja społeczna, prewencja alkoholowa zapobiegająca kontaktom ze środkami zmieniającymi świadomość, oraz zmniejszenie ilości nietrzeźwych osób za kierownicą.

3. Wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich.

4. Współpraca z organizacjami i instytucjami realizującymi programy mające na celu działania profilaktyczne, zapobiegawcze, propagowanie trzeźwych obyczajów wśród dzieci i młodzieży., tj: Kluby Sportowe, Parafie, Stowarzyszenie Nasza Gmina, Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej, Przyjaciół Porąbki, Ochotnicze Straże Pożarne, Gminny Ośrodek Kultury.

Do kogo skierowane działanie: dzieci i młodzież z terenu Gminy Porąbka.

Przewidywany efekt działań: promocja zdrowia i aktywnego wypoczynku, motywacja do twórczego i mądrego spędzania czasu wolnego, stworzenie lokalnej koalicji na rzecz przeciwdziałania problemom społecznym.

§ 11

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy, zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.

Podczas badania przeprowadzonego w ramach diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Porąbka 2013, gdzie badaniu poddano 21 punktów sprzedaży alkoholu i 21 sprzedawców jedno z pytań dotyczyło sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, i tak 73,7% badanych dała odpowiedź iż nigdy im się to nie zdarzyło, pozostałym 26,3% badanych sprzedawcom zdarza się sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej, w kolejnym pytaniu czy zdarza się im sprzedawać alkohol osobom które nie przekroczyły 18 roku życia, zdecydowanie odpowiedzieli że nie, natomiast w kwestii jak często zdarza się, że młodzi ludzie podejmują próbę zakupu alkoholu, 70% badanych dała odpowiedź, że taka sytuacja zdarza się rzadko, 20% „co najmniej raz w tygodniu”, 10% nigdy. Natomiast zapytani czy znają przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, 19% dało odpowiedź twierdzącą. Badanie to również wykazało iż 90% badanych sprzedawców żąda okazania dowodu tożsamości kiedy mają wątpliwości co do wieku klienta. Ogólna tendencja wskazuje na bardzo dobre przygotowanie badanych sprzedawców do odmawiania osobom nieletnim sprzedaży artykułów zabronionych. Wiedza i umiejętności to bardzo

ważne instrumenty prawidłowego funkcjonowania rynku sprzedaży alkoholu, ale muszą one być w pełni wykorzystywane, natomiast rzeczywistość pozostawia jeszcze wiele do życzenia i do zrobienia, w tej kwestii naprawdę może być coraz lepiej pod warunkiem że każdy będzie wyczulony i nie pozostanie bierny w sytuacji łamania prawa.

Sposób realizacji:

- 1) Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców alkoholu, Zakup Kontrolowany .
- 2) Bezpośrednie włączanie młodzieży w działania profilaktyczno- edukacyjne skierowane do sprzedawców alkoholu,
- 3) Podejmowanie czynności prawnych w przypadku stwierdzenia łamania prawa.

Przewidywany efekt działań: Edukacja społeczna, stosowanie przepisów prawa, zmniejszenie szkód społecznych, sankcje karne dla łamiących prawo.

§ 12

Bieżąca obsługa i ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

-Realizatorami Gminnego Programu są:

- Wójt Gminy Porąbka,
- Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Osoby fizyczne zatrudnione na podstawie umów do realizacji zadań określonych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Instytucje podległe gminie i inne podmioty realizujące zadania określone w programie na podstawie umów, zleceń, dotacji, porozumień itp.

Sposób realizacji:

1. Koordynowanie zadań zawartych w GPPi RPA przez Pełnomocnika Wójta d/s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy poprzez:

2.1) Przeprowadzanie rozmów z osobami wnioskowanymi do GKRPA przez Rodzinę, Policję, GOPS, Prokuraturę, Sądy, w celu zobowiązania do leczenia .- Motywowanie do podjęcia leczenia.

Do kogo skierowane działanie: Osoby uzależnione i szkodliwie pijące.

Przewidywany efekt działań: zwiększenie osób identyfikujących się z problemem alkoholowym i podejmujących leczenie.

2. 2) Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy, stosowanie procedury Niebieskiej Karty.

Przewidywany efekt działań: Udzielanie profesjonalnej pomocy w sytuacji występowania przemocy, gromadzenie odpowiedniej dokumentacji obrazującej przemoc w rodzinie z możliwością wykorzystania przez właściwe instytucje (policja, sąd, prokurator)

Czas realizacji: w zależności od ilości zgłaszanych osób, oraz potrzeb w tym zakresie- posiedzenie jeden raz lub dwa razy w miesiącu.

Wykonawcy: członkowie GKRPA przeszkoleni w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy.

3) Współpraca z GOPS, Policją, Ośrodkiem Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku- Białej, kuratorami sądowymi i innymi instytucjami w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, oraz motywowania osób do podjęcia leczenia.

4) Kierowanie osób z problemem alkoholowym do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia, po uprzednim badaniu przez biegłego w przedmiocie uzależnienia do alkoholu.

- 5) Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu, oraz istniejącego limitu zgodnie z obowiązującymi uchwałami rady gminy w tym zakresie, dla organu który wydaje zezwolenia na sprzedaż alkoholu.
- 6) Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Porąbka pod kątem przestrzegania zasad zawartych w zezwoleniu na sprzedaż alkoholu, po otrzymaniu stosownego upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Porąbka.
- 7) Zakup niezbędnych materiałów, książek, ulotek, programów edukacyjnych w celu wyposażenia szkolnych bibliotekzek profilaktycznych, jak i Rodzinnego Punktu Pomocy w Porąbce, zakup niezbędnych urządzeń technicznych do pomieszczeń Punktu i Gminnej Komisji, opłacanie wywiadów środowiskowych przeprowadzanych dla potrzeb Komisji.
- 8) Promowanie działalności profilaktycznej na łamach lokalnej prasy, branie udziału w lokalnych imprezach trzeźwościowych, jak również współpraca z gminami ościennymi w tej dziedzinie.
- 9) Kontynuacja szkoleń członków GKRPA w Porąbce, udział w konferencjach, naradach dotyczących problematyki uzależnień, przemocy.
- 10) Utworzenie rezerwy finansowej na zadania mogące wyniknąć w trakcie realizacji programu.
- 11) Roczne sprawozdanie z realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przyjęte przez Radę Gminy Porąbka do 31 marca roku następującego, którego sprawozdanie dotyczyło.

ROZDZIAŁ IV

Wynagrodzenie Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 13

Wynagrodzenie za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wynagrodzenie Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce ustala się w następującej wysokości:

- 1) **Przewodniczący : 250.00 zł** za jedno posiedzenie
- 2) **Pełnomocnik: 200.00 zł** za jedno posiedzenie
- 3) **Sekretarz: 230.00 zł** za jedno posiedzenie
- 4) **Członek: 200.00 zł** za jedno posiedzenie

Wynagrodzenie wypłacane jest za udział w posiedzeniu na podstawie listy obecności i listy wypłat zatwierdzonych przez Sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Zadania te zostały zapisane w art. 4 ustawy z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tekst jednolity - Dz.U.2012r. Poz 1356 ze zm./. Pozostałymi dokumentami stanowiącymi prawną podstawę działań w tym zakresie jest ustawa o samorządzie gminnym, oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzący w skład Strategii Problemów Społecznych uchwalany corocznie przez Radę Gminy.

Program na 2014 rok zawiera zadania wynikające bezpośrednio z ww. aktów prawnych, dostosowany do rzeczywistych potrzeb gminy, a ujętych w Strategii Problemów Społecznych Gminy Porąbka na lata 2011-2020. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowany jest ze środków pozyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, natomiast koordynacją zadań z jego zakresu zajmuje się pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

